

Bireysel Değerler Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bireysel Değerler Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18001>

Öz

Bireysel Değerler Envanteri (BDE), bireylerin temel **değer yönelimlerini** ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, Türk kültürüne yönelik bir **uyarlama** çalışması ile kazandırılmıştır. Asan, Ekşi, Doğan ve Ekşi (2008) tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada, ölçeğin dilsel geçerlik, geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermektedir. BDE, bireyin disiplin, sorumluluk, güven, bağışlama, dürüstlük ve paylaşım gibi alanlardaki tutumları ve etik prensiplere bağlılıklarını belirlemeyi hedefler.

Ölçeğin adaptasyon süreci, orijinal yapısının korunarak kültürel bağlama uygunluğunun sağlanmasına odaklanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin Türk örnekleminde bireysel değerlerin çok boyutlu doğasını yansıtan beş temel faktörlü bir yapı sergilediği tespit edilmiştir. Bu faktörler, bireyin iş etiği ve kişilerarası ilişkilerdeki davranışsal eğilimlerini kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bireysel değerler, psikolojik ölçek, envanter, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, disiplin, sorumluluk, güven, bağışlama, dürüstlük, paylaşım, etik.

Yazarlar

Tuba Asan, Fatih Ekşi, Ali Doğan, Halil Ekşi (Sorumlu Yazar).

Amaç

Bireysel Değerler Envanteri'nin temel amacı, bireylerin iş ve sosyal yaşamlarında benimsedikleri etik ve ahlaki **değerlerin** yoğunluğunu ve yönünü ölçmektir. Bu ölçek, özellikle sorumluluk, dürüstlük, güven ve paylaşım gibi temel insani değerlerin birey üzerindeki etkileşimini ve önem düzeyini saptamak üzere tasarlanmıştır.

Ölçeğin uyarlama çalışmasının spesifik amacı ise, orijinal envanterin Türk kültürüne dilsel ve psikometrik açıdan uygunluğunu test etmek, böylece Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır. Ölçek, bireyin değer sistemini nicelleştirerek eğitim ve örgütsel psikoloji alanlarında kullanıma sunulmuştur.

Yapı

BDE, psikolojideki **bireysel değerler** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin davranışlarına rehberlik eden, uzun ömürlü inanç sistemlerini ve yaşam standartlarını kapsar. Envanter, bu genel yapıya beş temel faktör altında incelemektedir: Disiplin ve Sorumluluk, Güven ve

Bağlama, Dürüstlük ve Paylaşım, Saygı ve Doğruluk, ve Paylaşım ve Saygı.

Ölçülen bu **yapı**, özellikle iş etiği ve kişilerarası ilişkiler bağlamında bireyin kendine ve çevresine karşı taahhüt yükümlülükleri, affetme eğilimini ve dürüstlük prensiplerine bağlılığını derinlemesine değerlendirir. Ölçek, bireyin ahlaki yargıları ve değer tabanlı motivasyonları ortaya çıkarmayı hedefler.

Geçerlik

Bireysel Değerler Envanteri'nin Türkçeye uyarlanması çalışmasında (Asan vd., 2008), ölçeğin yapısal **geçerli** faktör analizleri ile incelenmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak belirlenen beş faktörlü yapıya ne ölçüde desteklediğini göstermiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin Türk kültüründe değerler yapısını başarıyla bir şekilde ölçtüğü ve yapısal bütünlüğünü koruduğu tespit edilmiştir.

Uyarlama çalışması aynı zamanda dilsel eşdeğerlik çalışması da içerir, bu da ölçeğin maddelerinin Türkçe ve orijinal dildeki anlam ve kavram bütünlüğünü koruduğunu göstererek çeviri geçerliliğini desteklemiştir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin amaçlanan psikolojik yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Uyarlama çalışmasında, Bireysel Değerler Envanteri'nin iç tutarlılık ve diğer **güvenirlilik** türleri incelenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Bu katsayılar, ölçeğin genelini ve her bir alt faktörünün (Disiplin ve Sorumluluk, Güven ve Bağlama vb.) tutarlı bir ölçüm yaptığını göstermiştir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme konusunda homojen olduğunu işaret eder.

Güvenirlilik analizleri, BDE'nin farklı alt faktörleri için ayrı ayrı raporlanarak, her bir değer boyutunun ne kadar istikrarlı ölçüldüğünü ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, envanterin tekrarlı ölçümlerde ve farklı örneklerde güvenilir sonuçlar verme kapasitesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Bireysel Değerler Envanteri'nin Türkçeye uyarlama çalışmasında yapılan faktör analizi sonucunda, ölçek maddelerinin beş temel faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu beş faktör, bireysel değerlerin farklı yönlerini temsil etmektedir ve ölçeğin çok boyutlu yapısını oluşturur. Ölçek toplamda 47 maddeden oluşmaktadır.

Tanımlanan faktörler ve içerdikleri ana temalar şunlardır:

Faktör 1: Disiplin ve Sorumluluk: Öz kontrol, iş süreçlerine bağlılık, kaliteye adanmışlık,

güvenilirlik ve hedeflere sahip olma gibi iş etiği ve kişisel sorumluluk değerlerini içerir.

Faktör 2: Güven ve Bağlılama: Başkalarına güven duyma eğilimi, kin tutmama, hataları affedebilme ve özür dileme kolaylığı gibi kişilerarası ilişkilerdeki pozitif yönelimleri ölçer.

Faktör 3: Dürüstlük ve Paylaşım: Doğruluğun başarıyla ilişkisi, dürüstlüğün önceliği, paylaşmacı olma ve sözünde durma gibi temel etik prensipleri kapsar.

Faktör 4: Saygı ve Doğruluk: Hataları kabul etme, başkalarının bakış açılarına saygı duyma ve fikirleri dürüstçe ifade etme yeteneğini değerlendirir.

Faktör 5: Paylaşım ve Saygı: Paylaşmanın sağlıklı ilişkilerin temeli olduğu inancı ve diğer insanların katkılarına değer verme gibi sosyal uyum değerlerini içerir.

Araç

Test Türü: Uyarılma ölçeği (Orijinal bir envanterin Türkçeye adaptasyonu).

Format: Ölçek maddeleri, bireylerin değer yargıları belirli bir derecelendirme (genellikle Likert tipi) üzerinden ifade etmelerini gerektiren bir formatta sunulmuştur.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yetkinler ve yükseköğretim öğrencileri.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri bireyler.

Popülasyon Detayları: Uyarılma çalışması, Türkiye'deki üniversite öğrencileri ve akademisyenler örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi beyanlarına dayanan, çok maddeli bir öz bildirim envanteridir. Ölçeğin psikometri çalışmaları Marmara Üniversitesi'nde yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Etik değerler, disiplin, sorumluluk, güven, bağlılama, dürüstlük, psikometri, değerler eğitimi, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: Halil Ekşi (Sorumlu Yazar) ile iletişime geçmek için: h.eksi70@gmail.com

Yazma Adresi: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul,

Türkiye.

Özet, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması 2008 yılında yayımlanmıştır.

Özet ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımları için yayımlanan makaleye katkı yapılması gerekmektedir. Ticari veya geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar Halil Ekşi ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Asan, T., Ekşi, F., Doğan, A. ve Ekşi, H. (2008). Bireysel Değerler Envanteri'nin dilsel geçerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27, 15-38.

Makalenin dijital alana bağlantısı (Marmara Üniversitesi DSpace): dspace.marmara.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [kisisel-değerler-envanteri-toad.pdf](#)

Ayrıca ölçeğin DOCX formatındaki dosyası da mevcuttur: [bireysel-değerler-envanteri-toad.docx](#)

Bireysel Değerler Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Faktör 1. "Disiplin ve Sorumluluk"

Özgür ruhlu olmakla kendini kontrol edebilmek arasında denge kurabilirim.

İşimi yaparken doğru süreçleri takip ederim.

Kendimi kaliteli bir ürün ortaya koymaya adanmışım.

Kendimi disiplinli biri olarak görüyorum.

Birlikte çalıştığım insanlara saygı duyarım.

İşimde adil olarak kendime düzenli pay yaparım.

İşimde bir değer vardır.

Adanmış bir çalışmam

İnsanlar bana güvenir.

Hedeflerim vardır.

İnsanların itimat ettiği biriyimdir

Güvenilir biriyim

Ulaşmaya çalıştığım amaçlarım var.

Nitelikli bir çal??ma ortam?na kendimi adamaktay?m.
Kendimi sad?k bir ki?i olarak tan?mlar?m
??verenimin ba?ar?!? oldu?unu görmeye kendimi adad?m.

Faktör 2. "Güven ve Ba???lama"

Bir ?eyi yapaca??n? söyleyip de yapmayan insanlar? affedebilirim.
Hiç kimseye güvenemem.
Di?er insanlar?n fikirlerini dinlemektense kendimi onlarla kar?? kar??ya kalm?? buluyorum.
Biri benim duygular?m? incitti?inde affedebilirim.
Ba?kalar?na güvenmenin eski moda oldu?unu dü?ünüyorum.
Geçmi?te bana yanl?? davranm?? olan birini affederim.
Kin tutar?m.
Geçmi? deneyimlerimden dolayı? konu?mayaca??m insanlar vard?r
"Özür dilerim" demek benim için kolayd?r
Hata yapan insanlar? affedebilirim.
Di?er insanlara güvenmek konusunda ?üpheciyimdir.
"Affedebilir ve unutabilirim"

Faktör 3. "Dürüstlük ve Payla??m"

Dürüstlük ve do?ruluk ba?ar?yla ili?kilidir
Özür dilemek bana göre de?ildir.
Dürüstlük benim için en üstün önceli?e sahiptir.
Birlikte çal??t??m insanlar?n yorumlar?n? sald?rgan bulursam onlara nas?l hissetti?imi söylerim.
Payla?mac? biriyimdir.
Dürüstlü?ün i?e yarad??n? dü?ünürüm.
Kendimi dürüst biri olarak görürüm.
Sözüm senedir.
Sonuçlar? ne olursa olsun do?rulardan yanay?md?r.

Faktör 4. "Sayg? ve Do?ruluk"

Dürüstlük ve bütünle?me ev d???nda gerekli de?ildir.
Bir hata yapt???mda hatam? kabul ederim.
Ba?kalar?n?n bak?? aç?lar?na sayg? duyar?m.
Kendi hatalar?m hakk?nda dürüst olabilirim.
Bence özür dilemek zay?fl?k i?aretidir.
Dürüstçe fikirlerimi ifade ederim.

Faktör 5. "Paylaşım ve Saygı"

Bence paylaşmak iyi ve sağlıklı bir ilişkinin temelidir.

Diğer insanların katkısına saygı duyarım.

Biriyle paylaşırken kendimi iyi hissedirim.

Kendimi tümüyle iyi hissetmemde paylaşmanın yeri büyüktür.

ARABPSYCHOLOGY.COM